

Raportul anual al directorului pe 2010

Rezumat

În 2010, ECDC a pus în aplicare cu succes cea mai mare parte a programului său de lucru. În același timp, producția centrului a crescut, acesta și-a consolidat structurile și a continuat dezvoltarea parteneriatelor pentru a se adresa nevoii unui răspuns mai ferm la amenințarea reprezentată de bolile transmisibile în Europa. Pentru prima dată, pe lângă prezentarea principalelor realizări ale centrului din 2010, pe site este disponibilă o nouă Parte a II-a care prezintă progrese înregistrate în cazul fiecărei acțiuni incluse în Programul de lucru al ECDC pe 2010.

Resurse

În 2010, bugetul a fost majorat la 57,8 milioane EUR, în conformitate cu *Programul strategic multianual 2007–2013* al ECDC.

Activitatea în legătură cu bolile

ECDC a continuat să elaboreze instrumente pentru activitatea științifică, activitățile de supraveghere, bazele de date și rețele și să organizeze consolidarea capacității și instruirea pentru cele șase grupuri de boli care intră sub incidența mandatului său. Această activitate a fost conformă cu Programul anual de lucru și *Strategiile pentru programele specifice bolilor în perioada 2010-2013*, aprobate de Consiliul de administrație în 2009.

Infecțiile căilor respiratorii se împart în trei domenii: gripa, tuberculoza și boala legionarilor. În ceea ce privește **gripa**, ECDC a contribuit la evaluările naționale, europene și globale ale gestionării pandemiei A(H1N1). În sprijinul activității desfășurate de Agenția Europeană pentru Medicamente, ECDC a demonstrat eficacitatea vaccinului pandemic, a inițiat două studii științifice privind posibilele efecte adverse și a publicat estimări ale utilizării vaccinului. În plus, ECDC a început consolidarea supravegherii europene cu privire la bolile grave și decese cauzate de gripă. În domeniul gripei sezoniere, ECDC a elaborat evaluări ale riscurilor pentru sezonul 2010–2011, a consolidat activitatea de comunicare și a sprijinit statele membre și Comisia în privința punerii în aplicare a recomandărilor Consiliului de Sănătate al UE din 2009 privind vaccinarea împotriva gripei sezoniere. În domeniul **tuberculozei**, la cererea Comisiei Europene, ECDC a luat măsuri de urmărire în legătură cu *Planul-cadru de acțiune pentru combaterea tuberculozei în Uniunea Europeană*, care au implicat o amplă consultare cu statele membre și părțile interesate din UE. În plus, ECDC și-a consolidat activitățile de supraveghere în legătură cu TBC-HIV, polirezistența la medicamente și rezultatele tratamentelor și a publicat al doilea raport comun de monitorizare ECDC/OMS privind TBC. Rețeaua laboratoarelor europene de referință pentru TBC, creată în 2009, a fost dezvoltată în permanență, iar ECDC a continuat să ofere consiliere științifică, orientări și sprijin statelor membre. Activitatea

privind **boala legionarilor** a implicat finalizarea integrării rețelei specifice de supraveghere din cadrul ECDC, în aprilie 2010. Un grup de coordonare a fost instituit și a avut prima reuniune. Furnizarea de sprijin de laborator statelor membre a început, cu un accent special pe asigurarea calității și oferta de sprijin pentru investigarea epidemiilor de boli, inclusiv un inventar al capacității de laborator. De asemenea, s-a ajuns la un acord privind dezvoltarea unor seturi de instrumente care vor fi furnizate în 2011.

În domeniul **infecțiilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV/SIDA și al virusurilor transmise prin sânge**, ECDC a publicat raportul său anual de supraveghere privind HIV/SIDA, precum și un ghid privind testarea HIV/SIDA. În 2010, au fost lansate mai multe proiecte (privind prevenirea ITS și HIV la bărbații care au contacte sexuale cu alți bărbați și privind incidența și prevenirea HIV în rândul consumatorilor de droguri prin injectare), iar altele au fost continuate (supravegherea comportamentului în contextul ITS, migrația și virusul HIV, precum și informarea partenerilor). De asemenea, ECDC a publicat un raport de monitorizare privind punerea în aplicare a Declarației de la Dublin și a dezvoltat un cadru pentru monitorizarea punerii în aplicare a Planului de acțiune UE privind HIV/SIDA 2009–2013. În urma unui sondaj la nivelul UE și a unui raport, sistemele de supraveghere și prevenire pentru hepatita B și hepatita C au fost, de asemenea, revizuite și a fost creată o rețea UE pentru hepatita B și hepatita C. În plus, a fost pus în aplicare proiectul de microbiologie privind ITS, vizând în special supravegherea susceptibilității rezistenței antimicrobiene a gonococilor, și a fost publicat un raport. Au fost colectate date cu privire la cele cinci ITS, iar rezultatele vor fi publicate în 2011.

Referitor la **toxiinfecțiile alimentare, bolile cu transmitere hidrică și zoonoze**, ECDC a analizat datele de supraveghere pentru 12 boli umane care au fost incluse în *Raportul UE privind tendințele și sursele de zoonoze, agenți zoonotici și focare de toxiinfecții alimentare în Uniunea Europeană în 2009** publicat de Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA). Primul studiu comun la nivelul UE privind listerioza a fost, de asemenea, demarat. În martie 2010, a fost lansată o platformă IT pentru comunicarea reciprocă a întrebărilor urgente și pentru discutarea detectării și investigării focarelor multinaționale de toxiinfecții alimentare. De asemenea, a fost începută activitatea privind dezvoltarea unui sistem de supraveghere moleculară.

În domeniul **bolilor nou apărute și transmisibile prin vectori**, ECDC a consolidat rețeaua de medici entomologi și de experți în domeniul sănătății publice cu privire la bolile transmisibile prin artropode (VBORNET), înființată în septembrie 2009. Rețeaua a elaborat primele hărți de distribuție referitoare la distribuția speciilor invazive de țânțari și răspândirea acestora. VBORNET a început, de asemenea, să valideze date privind alte grupuri de specii. Pe baza unui studiu al activităților și nevoilor statelor membre desfășurat în 2010, se elaborează în prezent o strategie pentru supravegherea principalilor vectori ai bolilor umane. În ceea ce privește bolile transmise de căpușe, ECDC și-a concentrat activitatea cu experții pe stadiul de notificare al acestor boli. În cele din urmă, rețeaua ECDC privind bolile virale importate și-a axat activitățile pe răspunsul la focarele de febră West Nile, asigurarea calității externe și sprijin pentru formarea microbiologilor din statele membre.

În domeniul **bolilor care pot fi prevenite prin vaccinare**, ECDC a publicat ghiduri și studii privind boala meningococică invazivă, vaccinarea împotriva rujeolei, oreionului și rubeolei și infecțiile cu rotavirus. De asemenea, au fost efectuate studii privind vaccinarea împotriva gripei pandemice și sezoniere. A fost elaborat un document de consens privind standardizarea evaluării acoperirii vaccinale, aceasta putându-se dovedi a fi un instrument important pentru o mai bună comparabilitate și evaluare la nivelul UE. A doua conferință Eurovaccine a avut loc în decembrie 2010. Supravegherea a fost în continuare consolidată, prin scheme de asigurare a calității (meningita și gripa) și printr-un exercițiu de cartografiere a capacităților de laborator (pneumonie) în întreaga Europă. A fost finalizat transferul DIPNET (rețeaua pentru supravegherea difteriei) și a început procesul pentru EUVACNET (rujeolă, rubeolă, tuse convulsivă și varicelă). Prin proiectul său VAESCO pentru evenimente medicale potențial legate de vaccinurile pandemice, ECDC a investigat sindromul Guillain-Barré (nu s-a constatat o asociere) și narcolepsie (studiul este încă în desfășurare).

În ceea ce privește **rezistența antimicrobiană și infecțiile asociate îngrijirii medicale**, unul dintre principalele evenimente din 2010 a fost integrarea Rețelei de supraveghere a rezistenței antimicrobiene (EARS-Net) în ECDC. Rețeaua a lansat un nou site, incluzând o bază de date interactivă și a publicat raportul său pe 2009. ECDC a elaborat, de asemenea, o evaluare cuprinzătoare a amenințării reprezentate de bacteriile care produc o nouă enzimă care conferă polirezistență la medicamente, numită New Delhi metalo-beta-lactamază (NDM-1), și va continua prin publicarea unui ghid pentru statele membre. Un alt eveniment important a fost cea de-a treia Zi europeană a informării cu privire la utilizarea antibioticelor, coordonată de ECDC în noiembrie 2010. Evenimentul, care s-a axat pe utilizarea prudentă a antibioticelor în spitale, a fost relatat pe larg în Europa, fiind publicate în total 226 de articole între 20 octombrie și 3 decembrie. În sfârșit, ECDC a sprijinit recomandările Consiliului UE privind siguranța pacienților, inclusiv prevenirea și controlul infecțiilor asociate îngrijirii medicale (2009/C 151/01) și utilizarea prudentă a medicamentelor antimicrobiene în medicina umană (2002/77/EC) prin elaborarea unei

* Rezumatul raportului comunitar privind tendințele și sursele de zoonoze, de agenți zoonotici și de focare de toxiinfecție alimentară în Uniunea Europeană în 2009

metodologii pentru efectuarea de studii punctuale de prevalență cu privire la infecțiile asociate îngrijirii medicale și utilizarea medicamentelor antimicrobiene în spitalele care în care sunt tratate afecțiunile acute. ECDC a coordonat primele studii pilot în 66 de spitale din 23 de țări, cuprinzând aproximativ 20 000 de pacienți.

Funcțiile sănătății publice

Funcțiile sănătății publice sunt în prezent bine stabilite și au intrat într-o etapă de consolidare și definitivare.

Supravegherea

Până la finalul anului 2010, un total de 11 din cele 17 rețele specifice de supraveghere care funcționau în 2005 au fost transferate la TESSy. A fost necesară externalizarea unor activități, deoarece ECDC nu a dobândit încă suficientă expertiză în aceste domenii. ECDC a sprijinit, de asemenea, utilizatorii TESSy din statele membre. O procedură pentru schimbul de date de supraveghere din TESSy cu părți terțe a fost aprobată de Consiliul de administrație în noiembrie 2010. În 2010, s-a colectat un volum semnificativ de date și, în plus față de Raportul epidemiologic anual, ECDC a publicat rapoarte specifice de supraveghere privind zoonozele, tuberculoza, HIV/SIDA și gripa. De asemenea, prima etapă a unui proiect de asigurare a calității datelor a fost finalizat, fiind analizate rezultatele. ECDC și organismele competente de supraveghere urmează să discute criteriile minime standard pentru operarea cu eficacitate a sistemelor de supraveghere care îndeplinesc cerințele UE.

Sprrijin științific

ECDC și-a dezvoltat în continuare sprijinul științific, prin organizarea conferinței anuale ESCAIDE în perioada 11-13 noiembrie 2010 la Lisabona. A continuat activitatea privind modelarea matematică cu dezvoltarea de modele pentru HIV, introducerea programelor de vaccinare împotriva varicelei și o simulare a efectelor închiderii unei școli în timpul unei pandemii de gripă. ECDC a continuat să își dezvolte proiectul privind mediul și epidemiologia (proiectul E3), odată cu transferul bazelor de date de dimensiuni mari EDEN la ECDC. În ceea ce privește problema actuală și viitoare reprezentată de bolile transmisibile în Europa, a fost convenită o metodologie care a fost testată pentru patru boli în patru state membre. În plus, ECDC a oficializat procesul pentru formularea opiniilor științifice, stabilind un sistem de înregistrare și răspuns la cereri și prin dezvoltarea unei baze de date a experților. În 2010, ECDC s-a aflat în avangarda organizării de cursuri de formare privind metodologiile pe bază de dovezi în domeniul epidemiologiei bolilor infecțioase. În sfârșit, ECDC a continuat să colaboreze cu punctele focale naționale din domeniul microbiologiei cu privire la mai multe aspecte esențiale.

Pregătirea și răspunsul

În 2010, o nouă platformă pentru evaluarea riscurilor, privind aspecte legate de gestionarea riscurilor, a devenit funcțională și a venit în completarea EWRS (sistemul de alertă și răspuns rapid). ECDC a evaluat și monitorizat riscurile privind bolile transmisibile pentru cinci evenimente cu participare masivă. În total, 89 de amenințări la scara UE au fost raportate în EWRS operat de ECDC. În total, au fost elaborate 32 de evaluări ale amenințărilor și au fost comunicate statelor membre. De asemenea, ECDC a pus la dispoziție experți în domeniu pentru sprijinirea statelor membre în răspunsul lor la epidemiile de rujeolă în Bulgaria, virusul West Nile în Grecia și holeră în afara UE, în Haiti. Au fost publicate orientări pentru evaluarea riscului de transmitere a bolilor transmisibile în aeronave și pe nave de croazieră. Pe baza lecțiilor învățate în urma pandemiei de gripă A(H1N1), ECDC și-a revizuit Planul intern operativ privind evenimentele de sănătate publică (PHE-OP). În 2010 au fost efectuate trei exerciții de simulare, iar ECDC a participat la patru exerciții organizate de statele membre și Comisie.

Formarea

Activitățile de formare pentru consolidarea capacităților au constat în primul rând în programe de stagii de doi ani, precum EPIET și EUPHEM. În urma evaluării EPIET, la ruta UE existentă s-a adăugat și o opțiune privind statele membre, pentru a spori responsabilitatea statelor membre cu privire la program. În total au fost organizate 19 vizite în statele membre, ca parte a activităților de control intern ale programelor EUPHEM și EPIET. ECDC a organizat, de asemenea, programe de formare mai specifice, și a dezvoltat manualul Wiki pentru studiile epidemiologice pe teren (FEM Wiki).

Comunicarea în domeniul sănătății

În 2010, ECDC a publicat 35 de lucrări științifice. Noul site ECDC, lansat în 2009, constituie o importantă sursă europeană de informații privind aspecte de sănătate publică, în 2010 fiind descărcate peste 70 000 de fișiere. O serie de șapte documente cu caracter specific (*Spotlights*) au fost lansate pe site pentru a sublinia temele importante din domeniul bolilor transmisibile. Publicul țintă este reprezentat de experți din domeniul sănătății publice, practicieni, politicieni și publicul general. Noul site a fost vizitat de aproape o jumătate de milion de persoane în 2010. În plus, au fost lansate noile platforme de intranet și extranet. De asemenea, Eurosurveillance a publicat 307 articole, 100 de comunicări rapide și 105 articole lungi evaluate ca fiind de extrem de importante. ECDC continuă să dezvolte cercetarea referitoare la comunicarea în domeniul sănătății și să sprijine activitățile de comunicare în domeniul sănătății desfășurate de statele membre, în special prin utilizarea seturilor de instrumente de comunicare.

Parteneriate

În 2010, ECDC a decis să își consolideze și să își simplifice modul de desfășurare a activității cu statele membre: începând din 2011, în fiecare țară va fi desemnat un organism competent. În 2010 au fost organizate mai multe vizite în diferite țări, a continuat proiectul de informare privind țările și s-a intensificat cooperarea cu țările candidate și potențial candidate la UE. Au fost consolidate relațiile interinstituționale cu Parlamentul European, Consiliul de Miniștri (inclusiv președințiile UE), Comisia Europeană, alte agenții europene, OMS și institute omologe ale ECDC din SUA; China și Canada.

Conducerea

În mai 2010, noul director al ECDC a inițiat „Agenda durabilă a ECDC pentru 2010–2011”. Aceasta a implicat instituirea unui număr de 15 grupuri de lucru pentru discutarea îmbunătățirii proceselor în mai multe domenii strategice, inclusiv politica, parteneriatele și finanțarea. Procesul a avut ca rezultat o serie de propuneri practice prezentate Consiliului de administrație spre aprobare. Ca urmare, ECDC a adoptat o serie de valori ale organizației: desfășurarea activității pe baza calității, orientarea către servicii și alcătuirea unei echipe compacte. În total, în 2010, au fost organizate trei reuniuni ale Consiliului de administrație și patru Forumuri consultative, cu o comunicare îmbunătățită și sprijin prin intermediul unui „extranet” dedicat colaborării. Pentru prima dată, programul de lucru adoptat de Consiliul de administrație în noiembrie 2010 a conținut cifre bugetare detaliate pe activități. A doua versiune a sistemului de gestionare a informațiilor, utilizată pentru planificarea și monitorizarea programului de lucru, a fost lansată în iulie 2010. Managementul calității a devenit un obiectiv strategic pentru ECDC, iar lansarea unui proces de management al calității a avut ca rezultat alegerea cadrului comun de evaluare (CCE) drept instrument de punere în aplicare a asigurării calității în cadrul ECDC începând cu anul 2011. De asemenea, Comitetul personalului a instituit un Grup ecologic, în scopul reducerii impactului ECDC asupra mediului.

Administrația

Unitatea de gestionare a resurselor a continuat să sprijine activitățile operaționale ale ECDC pe întreg parcursul anului. 2010 a fost ultimul an în care bugetul ECDC a fost majorat (cu +20%), ajungând la 57,8 milioane EUR. Au fost recrutați mai mulți membri noi ai personalului, iar la 31 decembrie 2010 totalul era de 254 de angajați.